

کنوانسیون حمایت و ترویج

تنوع بیانه‌های فرهنگی

ترجمه: سوسن چراغچی

مجمع عمومی کشورهای عضو یونسکو، برای شناخت ابعاد موضوع، خطرات بالقوه و بالفعل علیه تنوع فرهنگی، زمینه‌های مشارکت بین‌المللی برای حمایت و ترویج آن، ضرورت تدوین یک نظام حقوقی بین‌المللی ویژه برای حمایت و ترویج آن و همچنین نوع همکاری‌های بین‌المللی، نحوه تحقق حمایت‌های ملی و بین‌المللی و غیره، گروهی متشکل از ۱۵ حقوق‌دان برجسته و مسلط به حوزه‌های مختلف فرهنگ، حقوق فرهنگی و حقوق بین‌المللی تشکیل داد.

حقوق‌دانان مذکور از میان علمای مسلط به موازین حقوقی و دارای بینش و دانش لازم برای طراحی و تدوین یک نظام حقوقی بین‌المللی، راساً از سوی دبیر کل یونسکو انتخاب شدند.

کارگروه فوق پس از تشکیل جلسات منظم و با نظرخواهی از کشورهای عضو یونسکو، پیش‌نویس اولیه کنوانسیون حمایت و ترویج تنوع بیانه‌های فرهنگی را تدوین

استقبال جامعه جهانی از اعلامیه جهانی تنوع فرهنگی یونسکو که در جریان مجمع عمومی کشورهای عضو آن سازمان در سال ۲۰۰۱ میلادی تصویب و منتشر شد، از یک سو زمینه لازم را برای حرکت یونسکو به سوی تدوین یک کنوانسیون بین‌المللی ناظر بر حمایت و ترویج تنوع فرهنگی و از سوی دیگر شرایط لازم را برای پذیرش تدوین کنوانسیون فوق از سوی جامعه جهانی فراهم کرد.

مجمع عمومی کشورهای عضو سازمان یونسکو با توجه به اقبال جامعه جهانی به اعلامیه تنوع فرهنگی و با توجه به ضرورت حمایت و ترویج آن در سطح بین‌المللی، در جریان اجلاس عمومی سال ۲۰۰۳، طی قطعنامه‌ای به دبیرکل یونسکو ماموریت داد تا اقدامات لازم برای تدوین یک کنوانسیون بین‌المللی ناظر بر موضوع فوق را انجام دهد و پیش‌نویس کنوانسیون را به نشست عمومی سال ۲۰۰۵ سازمان، ارائه نماید.

دبیر کل یونسکو در اجرای ماموریت محوله از سوی

کنوانسیون مذکور را (که در تدوین کنوانسیون صیانت از میراث فرهنگی ناملموس ۲۰۰۳ نیز رعایت شد) در تدوین کنوانسیون حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی نیز رعایت کرد. در این کنوانسیون نیز همانند دو کنوانسیون فوق‌الذکر، به منظور روزآمد شدن، ایجاد زمینه‌های اجرایی، ایجاد وحدت رویه، تدوین رهنمودهای عملی و انجام حمایت‌های ویژه، تشکیل کمیته بین‌الدول و صندوق حمایت از تنوع بیان‌های فرهنگی پیش‌بینی شده است. با تشکیل دو نهاد فوق‌الذکر، زمینه‌های مشارکت برای ترویج اجرای کنوانسیون فراهم خواهد شد.

پس از ارائه پیش‌نویس کنوانسیون مورد نظر از سوی کارگروه منتخب دبیرکل یونسکو، پیش‌نویس مذکور در دستور کار رسمی یونسکو قرار گرفت و به منظور تدوین پیش‌نویس نهایی، با لحاظ کردن نظرات کشورهای عضو یونسکو و سایر سازمان‌های بین‌المللی ذیربط، جلسات کارشناسان دولتی آغاز شد. سرانجام پس از ویرایش دوم پیش‌نویس اولیه متن پیش‌نویس نهایی با تغییرات کلی تهیه شده و در موعد مقرر به دبیر کل یونسکو تقدیم گردید. این پیش‌نویس در دستور کار اجلاس مجمع عمومی کشورهای عضو یونسکو در اکتبر ۲۰۰۵ (آبان ۱۳۷۴) قرار گرفت. این متن با اکثریت قریب به اتفاق کشورهای حاضر در اجلاس، به تصویب رسید.

این کنوانسیون برای الحاق کشورهای عضو یونسکو یا کشورهایی که کفراانس عمومی از آن‌ها برای الحاق دعوت کرده است، مفتوح می‌باشد.

دولت کانادا نخستین کشوری است که به کنوانسیون مورد نظر ملحق شده است.

این کنوانسیون، سه ماه پس از الحاق سی‌امین کشور به آن، لازم‌الاجرا خواهد بود.

متن ترجمه کنوانسیون مورد نظر به شرح ذیل است.

پیمان حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی
مقدمه

مجمع عمومی سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد، در نشست خود در پاریس که از تاریخ سوم تا تاریخ بیست و یکم اکتبر ۲۰۰۵ برگزار گردید، ضمن اینکه:

- ۱- تأیید اینکه تنوع فرهنگی، ویژگی بارز بشریت است،
- ۲- وقوف بر اینکه تنوع فرهنگی، میراث مشترک بشر است و باید به نفع همه گرامی داشته شده و حفظ شود،
- ۳- آگاهی بر اینکه تنوع فرهنگی، پدیدآورنده جهانی توانمند و متنوع است که بر دامنه‌های افزوده و ظرفیتهای بشری و ارزشها را پرورش داده و بنابر این، انگیزه‌ای مهم برای توسعه پایدار اجتماعات، مردم و ملت‌ها است،
- ۴- یادآوری اینکه تنوع فرهنگی- که در چارچوب دموکراسی، مدارا و عدالت اجتماعی و احترام متقابل میان مردم و فرهنگ‌ها شکوفا می‌شود- برای صلح و امنیت در سطوح محلی، ملی و بین‌المللی ضروری است،
- ۵- نکوداشت اهمیت تنوع فرهنگی برای تحقق کامل حقوق بشر و آزادی‌های اساسی اعلام شده در بیانیه جهانی حقوق بشر و دیگر اسناد مورد تأیید جهانی،
- ۶- تأکید بر ضرورت گنجاندن فرهنگ به عنوان عنصری استراتژیک- در متن سیاست‌های توسعه ملی و بین‌المللی و همچنین در متن همکاری توسعه بین‌المللی و نیز با در نظر گرفتن بیانیه هزاره ملل متحد (۲۰۰۰) که تأکید ویژه بر ریشه‌کنی فقر دارد،

۷- توجه به اینکه فرهنگ در طول زمان و مکان، اشکال متنوعی به خود می‌گیرد و اینکه این تنوع در وحدت و کثرت هویت‌ها و بیان‌های فرهنگی مردم و جوامعی که بشریت را می‌سازند، متجلی می‌شود،

۸- تأیید رسمی اهمیت دانش سنتی، به عنوان سرچشمه

دست‌اندرکاران توسعه فرهنگ در پیشرفت کلی جامعه،
 ۱۷- تأیید رسمی اهمیت حقوق مالکیت فکری در حمایت و تقویت افرادی که دست‌اندرکار آفرینش فرهنگی هستند،
 ۱۸- پذیرش این واقعیت که فعالیت‌ها، کالاها و خدمات فرهنگی هم ماهیت اقتصادی و هم ماهیت فرهنگی دارند و چون بیانگر هویت‌ها، ارزش‌ها و مفاهیم‌اند، لذا نباید با آنها همانند آنچه که صرفاً ارزش تجاری دارد، رفتار شود،
 ۱۹- التفات به اینکه فرایندهای جهانی شدن، که با توسعه پرشتاب فناوری‌های اطلاع‌رسانی و ارتباطات میسر شده‌اند، ضمن اینکه شرایط بی‌نظیری برای تعامل بیشتر فرهنگ‌ها پدید می‌آورند، تنوع فرهنگی را، از حیث خطر ایجاد عدم توازن بین کشورهای غنی و فقیر، با چالش روبرو می‌کنند،
 ۲۰- وتوف به اختیار قانونی یونسکو برای تضمین احترام به تنوع فرهنگ‌ها و توصیه تنظیم توافقنامه‌های بین‌المللی لازم برای ترویج جریان آزاد عقاید به‌وسیله کلام و تصویر،
 ۲۱- اشاره به مفاد اسناد بین‌المللی مصوب یونسکو راجع به تنوع فرهنگی و اعمال حقوق فرهنگی، و بخصوص اعلامیه جهانی تنوع فرهنگی ۲۰۰۱، این پیمان را در جلسه حاضر تصویب می‌کند.

فصل نخست: اهداف و اصول راهنما

ماده اول- اهداف

اهداف این پیمان عبارتند از:

- الف- حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی؛
 ب- ایجاد شرایطی برای شکوفایی و تعامل آزاد فرهنگها به شیوه‌ای که برای آنها نفع متقابل داشته باشد؛
 پ- تشویق گفتگو میان فرهنگ‌ها با هدف تضمین تبادلات فرهنگی وسیع‌تر و متوازن در جهان به نفع احترام میان فرهنگی و فرهنگ صلح؛
 ت- پرورش تعامل‌پذیری فرهنگی به منظور گسترش تعامل

- ثروت غیرمادی و مادی، به‌ویژه سیستم‌های دانش بومیان، و سهم سازنده آن در توسعه پایدار، و نیز ضرورت حمایت و ترویج کافی آن،
 ۹- تأیید رسمی ضرورت اتخاذ اقدامات حمایت از تنوع بیان‌های فرهنگی، شامل محتواهای آن، به‌ویژه در وضعیت‌هایی که احتمال تهدید بیان‌های فرهنگی به‌واسطه امکان انقراض یا آسیب جدی وجود دارد،
 ۱۰- تأکید بر اهمیت عام فرهنگ برای همبستگی اجتماعی، و به‌ویژه ظرفیت بالقوه آن برای ارتقاء وضعیت و نقش زنان در جامعه،
 ۱۱- آگاهی از اینکه تنوع فرهنگی با جریان آزاد عقاید تقویت می‌شود، و از رهگذر تبادلات و تعامل مستمر میان فرهنگ‌ها، پرورش می‌یابد،
 ۱۲- تصریح مجدد اینکه آزادی اندیشه، بیان و اطلاع‌رسانی و نیز تنوع رسانه‌ها، موجب شکوفایی بیان‌های فرهنگی در جوامع می‌شود،
 ۱۳- تأیید اینکه تنوع بیان‌های فرهنگی، شامل بیان‌های فرهنگی سنتی، عامل مهمی است که به افراد و مردم اجازه می‌دهد تا عقاید و ارزش‌های خود را بیان کنند و در عقاید و ارزش‌های دیگران سهیم شوند،
 ۱۴- یادآوری اینکه تنوع زبانی، عنصر بنیادین تنوع فرهنگی است، و تأیید مجدد نقش بنیادینی که آموزش و پرورش در حمایت و ترویج بیان‌های فرهنگی ایفا می‌کند،
 ۱۵- در نظر گرفتن اهمیت پویایی فرهنگ‌ها، از جمله برای اقلیتها و بومیان، که در آزادی آنها در آفرینش، اشاعه و توزیع بیان‌های فرهنگی سنتی آنها، و امکان دسترسی به این امور، و همچنین بهره‌برداری از این امور به نفع توسعه‌شان، آشکار می‌شود،
 ۱۶- تأکید بر نقش حیاتی تعامل و آفرینش فرهنگی در پرورش و احیای بیان‌های فرهنگی، و ارتقاء نقش

فرهنگی در پرتو ایجاد عوامل پیوند دهنده میان مردم؛

ث- ترویج احترام به تنوع بیان‌های فرهنگی و افزایش سطح آگاهی محلی، ملی و بین‌المللی از ارزش آن؛

ج- تاکید مجدد بر اهمیت پیوند میان فرهنگ و توسعه برای همه کشورها، بویژه کشورهای درحال توسعه و اقدامات حمایتی ملی و بین‌المللی برای تامین شناسایی رسمی ارزش حقیقی آن پیوند؛

چ- تأیید رسمی ماهیت متمایز فعالیتها، کالاها و خدمات فرهنگی به عنوان حاملان هویت، ارزش‌ها و مفهوم؛

ح- تصریح مجدد حقوق حاکمیتی کشورها در حفظ، اتخاذ و اجرای سیاستها و تدابیری که برای حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی موجود در قلمرو خود مناسب تشخیص می‌دهند؛

خ- تحکیم همکاری و همبستگی بین‌المللی در پرتو روحیه مشارکت، بویژه با هدف افزایش قابلیت‌های کشورهای درحال توسعه به منظور حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی؛

ماده دوم: اصول راهنما

۱- اصل رعایت حقوق بشر و آزادی‌های اساسی

حمایت و ترویج تنوع فرهنگی فقط در صورتی قابل انجام است که حقوق بشر و آزادی‌های اساسی نظیر آزادی بیان، اطلاع رسانی و ارتباطات و نیز توانایی افراد برای انتخاب بیان‌های فرهنگی تضمین شود. هیچ کس نباید به مفاد این پیمان برای نقض حقوق بشر و آزادی‌های اساسی، آنگونه که در اعلامیه جهانی حقوق بشر گرامی داشته شده است یا توسط حقوق بین‌الملل تضمین شده است، یا برای محدود کردن حوزه شمول آن استناد نماید.

۲- اصل حاکمیت

کشورها، مطابق با «منشور ملل متحد» و اصول حقوق بین‌الملل، برای اتخاذ اقدامات و سیاستهای حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی در داخل سرزمین‌های خود، حق

حاکمیت دارند.

۳- اصل شأن و حرمت یکسان برای همه فرهنگ‌ها حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی، مستلزم این است که شأن و حرمت یکسان همه فرهنگ‌ها، از جمله فرهنگ‌های افراد متعلق به اقلیت‌ها و مردم بومی به رسمیت شناخته شود.

۴- اصل همبستگی و همکاری بین‌المللی

هدف از همکاری و همبستگی بین‌المللی باید معطوف به افزایش قابلیت‌های کشورها، بخصوص کشورهای درحال توسعه باشد تا بتوانند وسایل بیان فرهنگی خاص خود، شامل صنایع فرهنگی در حال پیدایش یا قبلی خود را در سطوح محلی، ملی و بین‌المللی، ایجاد و تقویت کنند.

۵- اصل مکمل بودن جنبه‌های اقتصادی و جنبه‌های فرهنگی توسعه

از آنجا که فرهنگ یکی از انگیزه‌های اصلی توسعه است، جنبه‌های فرهنگی توسعه درست به میزان جنبه‌های اقتصادی آن اهمیت دارند و مشارکت و بهره‌مند شدن از هر دو جنبه، حق بنیادین افراد و مردم است.

۶- اصل توسعه پایدار

تنوع فرهنگی، یک دارایی گرانبها برای افراد و جوامع است. حمایت، ترویج و حفظ تنوع فرهنگی، لازمه مهم توسعه پایدار به نفع نسلهای حاضر و آینده می‌باشد.

۷- اصل دسترسی یکسان

دسترسی یکسان به گستره پرمایه و متنوع بیان‌های فرهنگی از سراسر جهان و دسترسی فرهنگ‌ها به شیوه‌های بیان‌ها و اشاعه، عناصر مهمی برای ارتقای تنوع فرهنگی و ترغیب درک متقابل به‌شمار می‌روند.

۸- اصل بازبودن و توازن

هنگامی که کشورها تدابیری را برای پشتیبانی از تنوع بیان‌های فرهنگی اتخاذ می‌کنند، باید بکوشند تا باز بودن آن

به روی سایر فرهنگ‌های جهان را به شیوه‌ای مناسب ترویج کنند و تضمین نمایند که این اقدامات با اهداف مورد نظر پیمان حاضر هماهنگ باشند.

فصل دوم: حوزه عمل

ماده سه: حوزه عمل

این پیمان در مورد سیاست‌ها و تدابیری اعمال می‌شود که «طرف‌ها» درخصوص حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی اتخاذ می‌کنند.

فصل سوم- تعاریف

ماده چهار: تعاریف

۱- تنوع فرهنگی

«تنوع فرهنگی» به معنای راه‌های متعددی است که فرهنگ‌های گروه‌ها و جوامع در آنها متجلی می‌شوند. این بیان‌ها در داخل جوامع و میان آنها با یکدیگر رد و بدل می‌شوند.

تجلی تنوع فرهنگی، نه تنها از طریق شیوه‌های متنوعی که طی آنها میراث فرهنگی بشریت پدیدار شده، افزایش یافته و از طریق مجموعه متنوعی از بیان‌های فرهنگی منتقل می‌شود، بلکه از طریق شیوه‌های گوناگون آفرینش، تولید، اشاعه، توزیع و بهره‌مندی هنری به هر وسیله و فناوری مورد استفاده نیز هست.

۲- محتوای فرهنگی

«محتوای فرهنگی» اشاره به مفهوم نمادین، بعد هنری و ارزش‌های فرهنگی دارد که از هویت‌های فرهنگی ناشی می‌شود و یا اینکه این هویتها را بیان می‌کند.

۳- بیان‌های فرهنگی

«بیان‌های فرهنگی» به آن دسته از بیان‌هایی گفته می‌شوند که حاصل خلاقیت افراد، گروه‌ها و جوامع هستند و محتوای

فرهنگی دارند.

۴- فعالیت‌ها، کالاها و خدمات فرهنگی

«فعالیت‌ها، کالاها و خدمات فرهنگی» به آن دسته از فعالیت‌ها، کالاها و خدماتی اشاره دارد که در زمانی که به‌عنوان یک مشخصه، استفاده یا مقصود مشخص مدنظر قرار می‌گیرند، بیان‌های فرهنگی را- صرف‌نظر از ارزش اقتصادی که احتمالاً دارند- مجسم ساخته و یا آنها را منتقل می‌کنند.

فعالیت‌های فرهنگی خود می‌توانند به معنای پایان راه باشند و یا اینکه به تولید کالاها و خدمات فرهنگی کمک کنند.

۵- صنایع فرهنگی

«صنایع فرهنگی» به معنای صنایع تولید و توزیع کالاها یا خدمات فرهنگی که در بند ۴ فوق تعریف شد، هستند.

۶- سیاست‌ها و اقدامات فرهنگی

«سیاست‌ها و اقدامات فرهنگی»، عبارت از سیاست‌ها و اقدامات مربوط به فرهنگ، در هر سطح محلی، ملی، منطقه‌ای یا بین‌المللی می‌باشد که هم محور آنها فرهنگ است و هم به گونه‌ای طراحی شده‌اند که بر بیان‌های فرهنگی افراد، گروه‌ها یا جوامع شامل آفرینش، تولید، اشاعه، توزیع و دسترسی به فعالیت‌ها، کالاها و خدمات فرهنگی تأثیر مستقیم گذارند.

۷- حمایت

حمایت به معنای اتخاذ تدابیری با هدف حفظ، صیانت و ارتقای تنوع بیان‌های فرهنگی است.

«حمایت کردن» به معنای اتخاذ این گونه اقدامات است.

۸- تعامل‌پذیری فرهنگی

این واژه به معنای وجود و تعامل مساوی فرهنگ‌های گوناگون و تعامل مساوی میان آنها و امکان ایجاد بیان‌های فرهنگی مشترک از طریق گفتگو و احترام متقابل است.

فصل چهارم: حقوق و تعهدات طرف‌ها

ماده پنج: قاعده عمومی راجع به حقوق و تعهدات

۱- «طرف‌ها»، طبق «منشور ملل متحد»، اصول حقوق بین‌الملل و اسناد حقوق بشر مورد تأیید جهانی، بر حق حاکمیت خود در تنظیم و اجرای سیاست‌های فرهنگی خود و اتخاذ اقدامات حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی و تحکیم همکاری بین‌المللی برای تحقق مقاصد این پیمان، مجدداً تأیید می‌کنند.

۲- زمانی که یک طرف، سیاست‌های حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی را در سرزمین‌های خود اجرا کرده و اقدامات خاص آن را اتخاذ می‌کند، این سیاست‌ها و اقدامات باید منطبق با پیش‌بین‌های این پیمان باشد.

ماده شش: حقوق طرف‌ها در سطح ملی

۱- هر «طرف» در قالب سیاست‌ها و اقدامات فرهنگی خود، بطوری که در بند ۶ ماده ۴ تعریف شد و با توجه به شرایط و نیازهای خاص خود، می‌تواند برای حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی در داخل سرزمین خود تدابیری را اتخاذ کند.

۲- این اقدامات می‌توانند شامل موارد ذیل باشند:

الف: اقدامات تنظیم مقررات با هدف حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی؛

ب: اقداماتی که به شیوه‌ای مناسب، فرصت‌هایی را در کنار سایر فرصت‌های موجود در داخل سرزمین ملی برای فعالیت‌ها، کالاها و خدمات فراهم می‌کند تا آفرینش، تولید، اشاعه، توزیع و بهره‌مندی از این گونه فعالیت‌ها، کالاها و خدمات فرهنگی داخلی میسر شود، پیش‌بینی‌های مربوط به زبان مورد استفاده اینگونه فعالیت‌ها، کالاها و خدمات از جمله اقدامات مورد نظر هستند؛

پ: تدابیری برای تأمین دسترسی مؤثر صنایع و فعالیت‌های فرهنگی مستقل داخلی در بخش غیررسمی، به وسایل تولید،

اشاعه و توزیع کالاها و خدمات فرهنگی؛

ت: تدابیری برای تأمین کمک مالی عمومی؛

ث: تدابیری برای تشویق سازمان‌های غیرانتفاعی، همچنین مؤسسات عمومی و خصوصی و هنرمندان و دیگر صاحبان حرف فرهنگی، به توسعه و ترویج تبادل و گردش آزاد عقاید، بیان‌های فرهنگی و فعالیت‌ها، کالاها و خدمات فرهنگی، و تحریک هر دو انگیزه آفرینشی و تجاری در فعالیت‌های آنها؛

ج: تدابیری - درصورت اقتضا- برای تأسیس و پشتیبانی از مؤسسات عمومی،

چ: تدابیری برای تربیت و پشتیبانی از هنرمندان و دیگر دست‌اندرکاران آفرینش بیان‌های فرهنگی؛

هـ: اقداماتی برای ارتقاء تنوع رسانه‌ها از جمله از طریق خدمات رسانی عمومی، پخش رادیو و تلویزیون؛

ماده هفت: تدابیر ترویج بیان‌های فرهنگی

۱- طرف‌ها باید تلاش کنند، در داخل سرزمین خود محیطی را ایجاد کنند که مشوق افراد و گروه‌ها به امور ذیل باشد:

الف: آفرینش، تولید، اشاعه، توزیع و امکان دسترسی به بیان‌های فرهنگی خود، ضمن عطف توجه خاص به شرایط و نیازهای ویژه زنان همچنین گروه‌های اجتماعی گوناگون، از جمله افراد متعلق به اقلیت‌ها و مردم بومی؛

ب: امکان دسترسی به بیان‌های فرهنگی متنوع موجود از سرزمین‌های داخلی آنها و نیز از دیگر کشورهای جهان.

۲- طرف‌ها همچنین باید تلاش کنند که سهم قابل توجه هنرمندان، سایر دست‌اندرکاران فرایند آفرینش، اجتماعات فرهنگی، و سازمان‌هایی که از کار این افراد حمایت می‌کنند، و نقش محوری آنها در پرورش تنوع بیان‌های فرهنگی، به رسمیت شناخته شود.

ماده هشت: اقدامات حمایت از بیان‌های فرهنگی

۱- هر طرف، بدون ایراد خدشه نسبت به مفاد مواد ۵ و ۶،

می‌تواند وضعیت‌هایی را معین کند که طی آنها بیان‌های فرهنگی داخل سرزمین آن طرف در معرض خطر انقراض، در معرض تهدید جدی و یا به بیان دیگر نیازمند صیانت فوری هستند.

۲- طرف‌ها می‌توانند همه اقدامات مقتضی را برای حمایت و حفظ بیان‌های فرهنگی در وضعیت‌های مذکور در بند ۱، به شیوه‌ای منطبق با پیش‌بینی‌های این پیمان اتخاذ کنند.

۳- طرف‌ها باید «کمیته بین‌الدول» را از همه تدابیری که برای برخورد با شرایط اضطراری وضعیت مورد نظر اتخاذ کرده‌اند، مطلع سازند و کمیته می‌تواند توصیه‌های مناسب را ارائه نماید.

ماده ۴: مشارکت در اطلاع‌رسانی و شفافیت طرف‌ها باید:

الف: هر چهارسال یکبار گزارش اقداماتی را که برای حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی در سرزمین‌های داخلی خود و در سطح بین‌المللی اتخاذ کرده‌اند را به یونسکو بدهند؛

ب: یک رابط مسئول برای مشارکت در اطلاع‌رسانی، در ارتباط با این پیمان، به کار گمارند.

پ: اطلاعات مربوط به تنوع حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی را با یکدیگر رد و بدل نمایند.

ماده ۵: آموزش و آگاه‌سازی عمومی طرف‌ها باید:

الف: درک اهمیت حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی را در میان سایر موارد- از طریق برنامه‌های آموزشی و آگاه‌سازی عمومی بیشتر- تشویق و ترویج کنند.

ب: با سایر طرف‌ها و سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای، برای تحقق مقصود مقرر در این ماده، همکاری نمایند.

پ: تلاش نمایند با برقراری برنامه‌های آموزشی، تربیتی و تبادل در عرصه صنایع فرهنگی، خلاقیت را تشویق کرده و

ظرفیت‌های تولید را تقویت نمایند. اجرای این اقدامات باید به گونه‌ای باشد که بر اشکال سنتی تولید، تأثیر منفی به جای نگذارد.

ماده ۶: مشارکت جامعه مدنی

طرف‌ها از نقش اساسی جامعه مدنی در حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی، قدردانی می‌کنند. طرف‌ها باید جامعه مدنی را به مشارکت جدی در حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی تشویق کنند و فضای مساعد را برای ایفای نقش آن در این خصوص فراهم سازند.

ماده ۷: دوازده: ترویج همکاری بین‌المللی

طرف‌ها باید تلاش نمایند، همکاری دو جانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی خود را در ایجاد شرایطی که برای ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی مساعد است، تقویت نمایند و در ضمن توجه ویژه به وضعیت‌های مذکور در مواد ۸ و ۱۷ را به‌منظور امور زیر، مبذول دارند:

الف: تسهیل گفتگو میان طرف‌ها در زمینه سیاست فرهنگی؛

ب: ارتقای ظرفیت‌های راهبردی و مدیریتی بخش عمومی در مؤسسات فرهنگی بخش عمومی، از طریق تبادلات حرفه‌ای و فرهنگی بین‌المللی و تبادل مساعی جمیله؛

پ: تقویت مشارکتها با جامعه مدنی، سازمان‌های غیردولتی و بخش خصوصی و مشارکت آنها با یکدیگر در مساعدت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی؛

ت: ترویج استفاده از فناوری‌های جدید، ترغیب مشارکتها به ارتقای تبادل اطلاعات و درک فرهنگی، و ایجاد فضای مناسب برای تنوع بیان‌های فرهنگی؛

ث: تشویق عقد توافقنامه‌های تولید مشترک و توزیع مشترک؛

ماده ۸: سیزده: تلفیق فرهنگ با توسعه پایدار

طرف‌ها باید بکوشند تا به منظور ایجاد شرایط مساعد برای توسعه پایدار، فرهنگ را در کلیه سطوح در سیاست‌های

توسعه خود لحاظ کنند، و در این چارچوب جنبه‌های مربوط به حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی را مساعدت نمایند.

ماده چهارده: همکاری برای توسعه

طرف‌ها باید تلاش کنند تا از همکاری برای توسعه پایدار و کاهش فقر بویژه در ارتباط با نیازهای خاص کشورهای درحال توسعه پشتیبانی کنند تا به شکل‌گیری یک بخش فرهنگی پویا بوسیله - در کنار سایر موارد - روش‌های ذیل، کمک شود:

۱- تقویت صنایع فرهنگی در کشورهای درحال توسعه از طریق:

الف: ایجاد و تقویت ظرفیت‌های تولید و توزیع فرهنگی در کشورهای درحال توسعه؛

ب: تسهیل دسترسی گسترده‌تر به بازار جهانی و شبکه‌های توزیع بین‌المللی برای فعالیت‌ها، کالاها و خدمات فرهنگی آنها؛

پ: کمک به شکل‌گیری بازارهای محلی و منطقه‌ای قابل عرضه؛

ت: در صورت امکان، اتخاذ اقدامات مقتضی توسط کشورهای توسعه یافته به منظور اینکه کشورهای درحال توسعه بتوانند فعالیت‌ها، کالاها و خدمات فرهنگی خود را در این کشورها عرضه نمایند؛

ث: تدارک پشتیبانی از کار آفرینشی و - در حد امکان - تسهیل تحرک هنرمندان از جهان در حال توسعه؛

ج: ترغیب همکاری مناسب میان کشورهای توسعه یافته و درحال توسعه - علاوه بر سایر موارد - در عرصه‌های موسیقی و فیلم؛

۲- ظرفیت‌سازی از طریق تبادل اطلاعات، تجربه و تخصص، همچنین تربیت نیروی انسانی در کشورهای درحال توسعه، در بخش عمومی و خصوصی مربوط به -

در میان سایر چیزها - ظرفیت‌های استراتژیک و مدیریتی، توسعه و اجرای خط‌مشی، ترویج و توزیع بیان‌های فرهنگی، گسترش سرمایه‌گذاری اندک، متوسط و خرد، استفاده از فناوری، و توسعه و انتقال مهارت‌ها؛

۳- انتقال فناوری از طریق معرفی اقدامات تشویقی مقتضی برای انتقال فناوری و دانش تجربی، بخصوص در عرصه‌های صنایع فرهنگی و سرمایه‌گذاری‌ها؛

۴- پشتیبانی مالی از طریق:

الف: ایجاد صندوق بین‌المللی تنوع فرهنگی (مقرر در ماده ۱۸)

ب: پیش‌بینی کمک توسعه رسمی، در صورت اقتضا، شامل کمک فنی، برای ایجاد انگیزه خلاقیت و حمایت از آن؛

پ: دیگر اشکال کمک مالی نظیر وام‌های کم‌بهره و کمک‌های بلاعوض و دیگر ساز و کارهای تأمین بودجه.

ماده پانزده: ترتیبات همکاری

طرف‌ها باید گسترش مشارکت‌ها میان بخش‌های عمومی و خصوصی و سازمانهای غیرانتفاعی با یکدیگر و در داخل خود آنها را ترغیب کنند، تا همکاری با کشورهای درحال توسعه در افزایش ظرفیت‌های حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی میسر شود. این مشارکت‌های مبتکرانه، باید برحسب نیازهای عملی کشورهای درحال توسعه، مؤکداً بر توسعه بیشتر زیر ساختها، منابع انسانی و خط‌مشی‌ها همچنین تبادل فعالیت‌ها، کالاها و خدمات فرهنگی، متمرکز باشند.

ماده شانزده: رفتار ترجیحی به نفع کشورهای درحال توسعه کشورهای توسعه یافته باید تبادلات فرهنگی با کشورهای درحال توسعه را تسهیل کنند و این امر باید بواسطه رفتار ترجیحی مناسب از طریق چارچوب‌های سازمانی و حقوقی مقتضی - به نفع هنرمندان و دیگر صاحبان حرف و شاغلین، همچنین کالاها و خدمات فرهنگی کشورهای درحال توسعه

صورت گیرد.

ماده هفده: همکاری بین‌المللی در وضعیت‌های تهدید جدی بیان‌های فرهنگی

طرف‌ها باید در تأمین کمک به یکدیگر و بویژه به کشورهای درحال توسعه در وضعیت‌های مورد اشاره در ماده ۸ همکاری داشته باشند.

ماده هجده: صندوق بین‌المللی تنوع فرهنگی

۱- به موجب این ماده، یک صندوق بین‌المللی تنوع فرهنگی - که از این پس «صندوق» خوانده می‌شود، تأسیس می‌گردد.

۲- «صندوق» باید متشکل از صندوق‌های امانی که طبق مفاد «مقررات مالی یونسکو» تأسیس شده‌اند، باشد.

۳- ذخایر «صندوق» باید به طرق ذیل تأمین شود:

الف: سهمیه‌های اختیاری اعطا شده از سوی طرف‌ها؛

ب: وجوهی که مجمع عمومی یونسکو بدین منظور تخصیص داده‌است؛

پ: سهمیه‌ها، هدایا یا وصایای ارائه شده از سوی دیگر کشورها، سازمانها و برنامه‌های «نظام ملل متحد» دیگر سازمانهای منطقه‌ای یا بین‌المللی، و تشکیلات عمومی یا خصوصی یا افراد؛

ت: هرگونه بهره حاصل از ذخایر «صندوق»؛

ث: عواید حاصل از برگزاری مجموعه‌ها و مراسم به نفع «صندوق»؛

ج: هرگونه ذخایر دیگری که در آیین‌نامه «صندوق» مجاز شناخته شود.

۴- تصمیم درمورد استفاده از ذخایر «صندوق»، با «کمیته بین‌الدول» است. «کمیته بین‌الدول» در این خصوص، رهنمودهای مقرر توسط مجمع طرف‌ها را مدنظر قرار خواهد داد.

۵- «کمیته بین‌الدول» می‌تواند سهمیه‌ها و انواع دیگر کمک را به نفع مقاصد عمومی و مشخص مربوط به طرحهای

خاص، بپذیرد البته مشروط براینکه این طرحها، به تصویب «کمیته بین‌الدول» رسیده باشند.

۶- کمک‌های ارائه شده به «صندوق» نباید متناسب به هیچ انگیزه سیاسی، اقتصادی یا سایر اشکال کمک ناهماهنگ با اهداف این پیمان، باشد.

۷- طرف‌ها باید تلاش نمایند، بطور منظم کمک‌های داوطلبانه خود را برای اجرای این پیمان ارائه نمایند.

ماده نوزده: تبادل، تحلیل و انتشار اطلاعات

۱- طرف‌ها موافقت می‌نمایند که اطلاعات را رد و بدل نموده و تخصص مربوط به جمع‌آوری داده‌ها و آمار تنوع بیان‌های فرهنگی را در اختیار یکدیگر قرار دهند و همچنین برای حمایت و ترویج آن مساعی جمیله را به کار بندند.

۲- یونسکو باید با استفاده از سازوکارهای موجود در قالب «دبیرخانه»، جمع‌آوری، تحلیل و انتشار اطلاعات آمار و مساعی جمیله ذریبط را میسر سازد.

۳- یونسکو همچنین باید، یک بانک اطلاعاتی از بخش‌های مختلف و سازمانهای دولتی، خصوصی و غیرانتفاعی دست‌اندرکار حوزه بیان‌های فرهنگی را ایجاد و اطلاعات آن را دائماً به روز نگه دارد.

۴- یونسکو باید برای آسان نمودن جمع‌آوری داده‌ها، توجه ویژه‌ای را به ظرفیت‌سازی و تقویت تخصص برای طرف‌هایی که متقاضی این کمک هستند، مبذول دارد.

۵- مجموعه اطلاعات معرفی شده در این ماده باید مکمل اطلاعاتی باشد که به موجب مفاد ماده ۹ جمع‌آوری می‌شود.

فصل پنجم: ارتباط با سایر اسناد

ماده بیست: ارتباط با سایر معاهدات،

۱- طرف‌ها این موضوع را که باید تعهدات خود را نسبت به این پیمان و سایر معاهداتی که طرف آن هستند را با حسن نیت انجام دهند، تأیید می‌نمایند. لذا آنها بدون تابع

قرار دادن این پیمان به هر معاهده دیگر، باید:

الف) به حمایت متقابل میان این پیمان و دیگر معاهداتی که هر طرف آنها هستند، کمک نمایند.

ب) هنگام تفسیر و اجرای دیگر معاهداتی که طرف آن هستند، یا هنگام پذیرش دیگر تعهدات بین‌المللی، پیش‌شرط‌های این پیمان که در ارتباط با موضوع آن معاهدات و تعهدات است را مد نظر قرار دهند.

۲- هیچ‌یک از مفاد این پیمان نباید به گونه‌ای تفسیر شود که حقوق و تعهدات طرف‌ها را نسبت به دیگر معاهداتی که طرف آن هستند، تغییر دهد.

ماده بیست و یک: رایزنی و هماهنگی بین‌المللی

طرف‌ها تعهد می‌کنند که اهداف و اصول این پیمان را در سایر مجامع بین‌المللی، ترویج دهند. طرف‌ها بدین مقصود، باید - در صورت اقتضا - ضمن توجه به این اهداف و اصول، با یکدیگر رایزنی نمایند.

فصل ششم: ارگانهای پیمان

ماده بیست و دو: مجمع طرف‌ها

۱- ضروری است «مجمع طرف‌ها»، تأسیس شود. «مجمع طرف‌ها»، نهاد جامع این پیمان است.

۲- مجمع طرف‌ها، هر دو سال یکبار و در کنار مجمع عمومی

- به میزان ممکن - نشست عادی تشکیل می‌دهد. تشکیل نشست فوق‌العاده در صورتی است که خود مجمع طرف‌ها تصمیم به برگزاری آن بگیرد و یا اینکه حداقل یک سوم طرف‌ها درخواست برگزاری نشست فوق‌العاده را به «کمیته بین‌الدول» تسلیم کنند.

۳- مجمع طرف‌ها آیین‌نامه خاص خود را تصویب خواهد کرد.

۴- وظایف مجمع طرف‌ها، در کنار سایر موارد به شرح

ذیل است:

الف: انتخاب «اعضای کمیته بین‌الدول»؛

ب: دریافت و بررسی گزارش‌های طرف‌ها به پیمان که توسط «کمیته بین‌الدول» تسلیم شده است؛

پ: تصویب رهنمودهای عملی که به درخواست آن مجمع و توسط «کمیته بین‌الدول» تهیه شده است؛

ت: اتخاذ هر تصمیم دیگری که مجمع ی برای کمک به پیشبرد اهداف این پیمان لازم تشخیص می‌دهد؛

ماده بیست و سه: «کمیته بین‌الدول»

۱- «کمیته بین‌الدول» برای حمایت و ترویج تنوع بیان‌های فرهنگی (که از این پس «کمیته بین‌الدول» خوانده می‌شود) در چارچوب یونسکو تشکیل می‌گردد. این کمیته متشکل از نمایندگان ۱۸ کشور طرف این پیمان است. که توسط مجمع طرف‌ها و به محض لازم‌الاجرا شدن این پیمان به موجب ماده ۲۹، برای یک دوره چهار ساله انتخاب می‌شوند.

۲- «کمیته بین‌الدول»، هر سال یکبار تشکیل جلسه می‌دهد.

۳- «کمیته بین‌الدول» تحت نظارت و ارشاد «مجمع طرف‌ها» عمل کرده و در برابر آن مجمع پاسخگو است.

۴- به محض اینکه تعداد طرف‌های این پیمان به ۵۰ برسد، تعداد اعضای «کمیته بین‌الدول» به ۲۴ نفر افزایش خواهد یافت.

۵- انتخاب «اعضای کمیته بین‌الدول» براساس اصول نمایندگی جغرافیایی مساوی و نیز نوبت‌بندی چرخشی است.

۶- وظایف «کمیته بین‌الدول» بدون ایراد خدشه به سایر مسئولیت‌هایی که توسط این پیمان بدان محول شده است، عبارتند از:

الف: ترویج اهداف این پیمان و ترغیب و نظارت بر اجرای آن؛

ب: تهیه رهنمودهای عملی که به درخواست «مجمع

طرف‌ها صورت گرفته است برای اجرا و اعمال مفاد این پیمان و تسلیم آن به مجمع طرف‌ها برای تصویب؛

پ: تقدیم گزارش‌های دریافت شده از طرف‌های این پیمان، همراه با اظهارنظر خود کمیته به مجمع طرف‌ها؛

ت: ارائه توصیه‌های مقتضی برای اتخاذ در وضعیت‌هایی که طبق پیش‌بینی‌های این پیمان در خصوص مورد و به‌ویژه ماده ۸ این پیمان، توسط طرف‌های این پیمان به اطلاع کمیته رسانده شده است؛

ث: ایجاد روبه‌ها و دیگر سازوکارهای رایزنی با هدف ترویج اهداف و اصول این پیمان در سایر همایش‌های بین‌المللی؛

ج: انجام دیگر وظایفی که «مجمع طرف‌ها» درخواست خواهد کرد.

۷- «کمیته بین‌الدول» طبق آئین‌نامه داخلی خود می‌تواند در هر زمان که مناسب تشخیص دهد، از سازمان‌های عمومی یا خصوصی یا افراد دعوت نماید تا در جلسات مشورتی که در زمینه مسائل بخصوص ترتیب می‌دهد، شرکت کنند.

۸- «کمیته بین‌الدول» آیین‌نامه داخلی خود را تهیه و برای تصویب به «مجمع طرف‌ها» تقدیم خواهد کرد.

ماده بیست و چهار: دبیرخانه یونسکو
۱- «دبیرخانه» یونسکو باید به ارگان‌های این پیمان کمک نماید.

۲- «دبیرخانه» اسناد «مجمع طرف‌ها» و «کمیته بین‌الدول» و نیز دستورکار نشست آنها را آماده کرده و به اجرای تصمیمات آنها کمک نموده و در این خصوص گزارش تهیه خواهد کرد.

فصل هفتم: مواد نهایی

ماده بیست و پنج: حل و فصل اختلافات

۱- در صورت بروز اختلاف میان طرف‌های این پیمان بر سر

تفسیر یا اعمال این پیمان، طرف‌ها باید اختلاف خود را از طریق مذاکره حل و فصل کنند.

۲- اگر دولت‌های ذیربط نتوانند با مذاکره به توافق برسند، باید مشترکاً برای مساعی جمیله تلاش نموده یا از طرف ثالث درخواست میانجی‌گری بنمایند.

۳- اگر مساعی جمیله یا میانجی‌گری صورت نگیرد یا اگر اختلاف مربوطه از طریق مذاکره، مساعی جمیله یا میانجی‌گری حل و فصل نشود، هر یک از طرف‌ها می‌تواند طبق رویه مقرر در ضمیمه این پیمان، به سازش متوسل شود. طرف‌ها باید پیشنهاد «کمیسیون سازش» برای حل مناقشه را با حسن نیت مورد توجه قرار دهند.

۴- هر یک از طرف‌ها می‌توانند در زمان تصویب، پذیرش، تایید یا الحاق، اعلام نمایند که رویه سازش به شرح فوق را نمی‌پذیرند. هر یک از طرف‌ها که این عدم پذیرش را اعلام نموده است، می‌تواند در هر زمان که بخواهد از اعلام خود انصراف داده و این انصراف را به اطلاع مدیرکل یونسکو برساند.

ماده بیست و شش: تصویب، پذیرش، تایید یا الحاق توسط کشورهای عضو

۱- این پیمان باید مورد تصویب، پذیرش، تایید یا الحاق کشورهای عضو یونسکو، مطابق با رویه‌های قانون اساسی خاص خودشان قرار گیرد.

۲- اسناد تصویب، پذیرش، تایید الحاق باید نزد مدیرکل یونسکو تودیع شود.

ماده بیست و هفت: الحاق

۱- این پیمان برای الحاق کشورهای که عضو یونسکو نیستند اما عضو سازمان ملل متحد می‌باشند یا هر یک از سازمان‌های تخصصی ملل متحد و مدیرکل یونسکو از آنها برای الحاق به آن دعوت کرده است، مفتوح خواهد بود.

۲- همچنین این پیمان برای الحاق سرزمین‌هایی مفتوح

خواهد بود که از خودمختاری داخلی کامل و مورد شناسایی رسمی سازمان ملل متحد بهره‌مندند ولی هنوز به استقلال کامل مورد نظر قطعنامه ۱۵۱۴ (۱۵) مجمع عمومی نرسیده‌اند و درخصوص موضوعات مورد نظر این پیمان صلاحیت دارند، از جمله، صلاحیت عقد پیمان درخصوص این موضوعات.

۳- مفاد ذیل در مورد پیوستن سازمانهای اقتصادی منطقه‌ای پیوسته اعمال می‌شود:

الف: این پیمان باید همچنین برای الحاق هر سازمان اقتصادی منطقه‌ای، پیوسته مفتوح باشد که باید بجز در موارد ذیل، همانند کشورهای متعاقد، کاملاً مقید به مفاد پیمان حاضر باشند.

ب: در صورتی که یک یا چند کشور عضو اینگونه سازمانها طرف پیمان حاضر نیز باشند، سازمان و کشور یا کشورهای عضو مورد نظر، در مورد مسئولیت اجرای تعهدات خود به پیمان حاضر، تصمیم خواهند گرفت. این توزیع مسئولیت زمانی کامل خواهد شد که طبق رویه مقرر در بند (پ) این ماده به طرف‌های این پیمان اعلام شود. سازمان و کشورهای عضو مورد نظر محق به اعمال حقوق مقرر در این پیمان بطور همزمان نیستند. به‌علاوه، سازمان‌های منطقه‌ای اقتصادی پیوسته، باید در حدود صلاحیت خود، حق رأی خود را با تعداد آرای برابر با تعداد آرای کشورهای عضو آنها که طرف این پیمان هستند، اعمال کنند.

در صورتی که هر یک از کشورهای عضو این سازمان‌ها حق رأی و   خود را اعمال می‌کنند، سازمان‌های مورد نظر نباید این حق خود را اعمال نمایند.

پ: یک سازمان اقتصادی منطقه‌ای پیوسته و کشور یا کشورهای عضو آن که با توزیع وظایف مقرر در بند (ب) این ماده موافقت کرده‌اند، طرف‌ها را با شیوه ذیل از این توزیع وظایف پیشنهادی مطلع خواهند کرد:

اول- اینگونه سازمان‌ها در سند الحاق خود، مشخصاً توزیع

وظایف خود را با توجه به موضوعات تحت حاکمیت این پیمان، اعلام خواهند کرد.

دوم- سازمان‌های اقتصادی منطقه‌ای پیوسته، هرگونه تغییر پیشنهادی در وظایف مرتبط خود را به امین اسناد اطلاع خواهند داد؛ امین اسناد باید به نوبه خود، طرف‌ها را از این تغییرات مطلع سازد.

ت: در صورتی که کشورهای عضو یک سازمان اقتصادی منطقه‌ای پیوسته، انتقال صلاحیت مربوط به موضوعات این پیمان به سازمان متبوع خود را مشخصاً به امین اسناد اعلام نکرده یا اطلاع نداده‌اند، صلاحیت آنها نسبت به آن موضوعات حفظ خواهد شد.

ث: سازمان اقتصادی منطقه‌ای پیوسته به معنای سازمانی مشکل است از کشورهای دارای حق حاکمیت که اعضای سازمان ملل متحد نیز هستند و یا هریک از سازکان‌های تخصصی سازمان ملل متحد صلاحیت مرتبط با موضوعات تحت حاکمیت این پیمان را به آن سازمان منتقل کرده‌اند و آن سازمان مطابق رویه‌های داخلی خود مجاز است طرف این پیمان شود.

۴- سند الحاق باید نزد دبیرکل یونسکو تودیع شود.

ماده بیست و هشت: رابط مسئول

هر طرف باید به محض اینکه طرف این پیمان قرار می‌گیرد «رابط مسئول» مورد اشاره در ماده ۹ را منصوب نماید.

ماده بیست و نه: لازم‌الاجرا شدن پیمان

۱- این پیمان سه ماه پس از تاریخ تودیع سی‌امین سند تصویب، پذیرش، تایید یا الحاق برای آن دسته از کشورها یا سازمانهای اقتصادی منطقه‌ای پیوسته که اسناد مربوطه تصویب، پذیرش، تایید یا الحاق را در آن تاریخ یا قبل از آن تاریخ تودیع نموده‌اند، لازم‌الاجرا خواهد بود. این پیمان نسبت به هر طرف دیگر سه ماه پس از تودیع سند تصویب، پذیرش، تایید یا الحاق لازم‌الاجرا می‌شود.

۲- از نظر این ماده، هر سندی که توسط یک سازمان اقتصادی منطقه‌ای پیوسته تودیع شده است، نباید به عنوان سندی مازاد بر اسناد توزیع شده توسط کشورهای عضو آن سازمان، به شمار آید.

ماده سی - نظامهای قانون اساسی فدرال یا غیر بسیط

ضمن تایید اینکه توافق‌نامه‌های بین‌المللی، صرف‌نظر از سیستم قانون اساسی آنها، بطور یکسان برای کشورها الزام‌آور هستند، شرایط ذیل در مورد طرف‌هایی که تابع نظام قانون اساسی فدرال یا غیربسیط هستند، اعمال می‌شود: الف- نسبت به مفاد این پیمان که اجرای آن در حوزه صلاحیت تقنینی فدرال یا مرکزی قرار دارد، تعهدات دولت فدرال یا مرکزی همان تعهدات طرف‌هایی است که دولت فدرال نیستند.

ب- نسبت به مفاد این پیمان که اجرای آن در حوزه صلاحیت قانونی واحدهای متشکله، نظیر ایالت‌ها، نواحی، استانها یا کانتون‌های منفرد که ملزم به اتخاذ اقدامات تقنینی بر اساس سیستم قانون اساسی فدراسیون نیستند، دولت فدرال باید در صورت لزوم، مفاد مذکور را به اطلاع مقامات واحدهای متشکله، نظیر ایالات، نواحی، استانها و کانتون‌ها برساند و تصویب آنها را توصیه نماید. ماده سی و یک- خروج از پیمان

۱- هر طرف این پیمان می‌تواند از این پیمان خارج شود.

۲- خروج از پیمان باید کتباً اعلام شده و سند مربوطه نزد مدیرکل یونسکو تودیع شود.

۳- خروج از پیمان ۱۲ ماه پس از دریافت سند خروج، رسمیت می‌یابد. این امر به هیچ عنوان نباید تا تاریخ رسمی خروج از پیمان، بر تعهدات مالی طرف متقاضی خروج از پیمان تاثیر گذارد.

ماده سی و دو - وظایف مربوط به تودیع اسناد

مدیرکل یونسکو که تودیع کننده اسناد این پیمان است، باید

تودیع همه اسناد تصویب، پذیرش، تایید یا الحاق مذکور در مواد ۲۶ و ۲۷ و نیز اسناد خروج از پیمان مذکور در ماده ۳۱ را به کشورهای عضو سازمان، کشورهای غیرعضو سازمان و سازمانهای اقتصادی منطقه‌ای پیوسته مذکور در ماده ۲۷ و نیز سازمان ملل متحد اطلاع دهد.

ماده سی و سه - اصلاحات

۱- یک طرف این پیمان می‌تواند پیشنهاد اصلاح این پیمان را کتبا و خطاب به مدیر کل اعلام نماید. دبیر کل باید این پیشنهاد کتبی را به همه طرف‌ها اعلام کند. اگر ظرف ۶ ماه از تاریخ اعلام پیشنهاد، کمتر از نصف طرف‌ها پاسخ مطلوب به درخواست مربوطه بدهند، مدیرکل باید این پیشنهاد را در جلسه بعدی مجمع طرف‌ها مطرح نماید تا مورد بحث و بررسی قرار گرفته و احتمالاً تصویب شود.

۲ - برای تصویب اصلاحات، نیاز به رای اکثریت دو سوم طرف‌ها حاضر و رای دهنده می‌باشد.

۳ - اصلاحات این پیمان در صورت تصویب باید به طرف‌ها تقدیم شود تا در مورد تصویب، پذیرش، تایید یا الحاق به آن تصمیم بگیرند.

۴ - برای طرف‌هایی که این اصلاحات را مورد تصویب، پذیرش، تایید یا الحاق قرار داده‌اند، اصلاحات مزبور سه ماه پس از تودیع اسناد مورد اشاره در بند ۳ این ماده توسط دوسوم طرف‌ها، لازم‌الاجرا می‌شود. پس از آن برای هر طرفی که اصلاحات را مورد تصویب، پذیرش، تایید یا الحاق قرار می‌دهد، اصلاح مذکور سه ماه پس از تاریخ تودیع سند تصویب، پذیرش، تایید یا الحاق توسط آن طرف لازم‌الاجراست.

۵- رویه مقرر در بندهای ۳ و ۴ برای اصلاحات در مورد ماده ۲۳ راجع به تعداد اعضای «کمیته بین‌الدول» قابل اعمال نیست. این اصلاحات در زمان تصویب لازم‌الاجرا می‌شوند.

۶- دولت یا سازمان اقتصادی منطقه‌ای مورد اشاره در ماده ۲۷ که پس از لازم الاجرا شدن اصلاحات مطابق با بند ۴ این ماده طرف این پیمان می‌شود و امکان ابراز نیت متفاوت خود را نداشته است:

الف - طرف پیمان اصلاح شده شناخته می‌شود و یا

ب - دولت متعاقد پیمان اصلاح نشده نسبت به هر طرفی که متعهد به اصلاحات نیست، شناخته می‌شود.

ماده سی و چهار - متون معتبر

این پیمان به زبانهای عربی، چینی، انگلیسی، فرانسه، روسی و اسپانیایی تنظیم شده است و هر ۶ متن دارای اعتبار یکسانند.

ماده سی و پنج - ثبت

طبق ماده ۱۰۲ منشور ملل متحد، این پیمان باید به تقاضای مدیرکل یونسکو در دبیرخانه سازمان ملل متحد ثبت خواهد شد.

پیوست رویه سازش

ماده ۱- سازش

لازم است یک کمیسیون سازش به تقاضای یکی از طرف‌های مناقشه تشکیل گردد. این کمیسیون باید تازمانی که طرف‌ها توافق دیگری نکرده اند، متشکل از ۵ عضو باشد که باید هریک طرف ذیربط دو نفر عضو معرفی کرده و رییس کمیسیون نیز مشترکا بوسیله آن اعضا تعیین گردد. ماده ۲-

اعضای کمیسیون

در مناقشاتی که بیشتر از دو طرف درگیر آن هستند، طرف‌های ذینفع در یک موضوع باید اعضای مورد نظر خود در کمیسیون مربوطه را با توافق و مشترکا انتخاب نمایند. در مواردی که دو یا چند طرف، ذینفع در چند موضوع متفاوت هستند و یا در این خصوص که آیا همه طرف‌ها بر سر یک موضوع اختلاف دارند، اتفاق نظر وجود ندارد، طرف‌ها باید اعضای مورد نظر خود را بطور جداگانه انتخاب نمایند.

ماده ۳- انتصابات

اگر هر یک از انتصابات توسط طرف‌ها ظرف دو ماه پس از تاریخ تقاضای ایجاد کمیسیون سازش انجام نگردید، مدیرکل یونسکو باید -البته در صورت درخواست توسط طرفی که تقاضای تشکیل کمیسیون را داده است- انتصابات مربوطه را در یک دوره دو ماهه دیگر انجام دهد.

ماده ۴- رییس کمیسیون

اگر رییس کمیسیون سازش، ظرف دو ماه پس از انتصاب آخرین نفر از اعضای کمیسیون منصوب نشد، مدیرکل یونسکو باید -البته در صورت درخواست یکی از طرف‌ها- رییس را ظرف یک دوره دو ماهه دیگر منصوب نماید.

ماده ۵-تصمیمات

کمیسیون سازش باید تصمیمات خود را با اکثریت آرای اعضای خود اتخاذ نماید. این کمیسیون باید -تزامانی که طرف های مناقشه توافق دیگری نکرده اند، رویه خاص خود را تعیین نماید. کمیسیون باید پیشنهادی برای حل و فصل

مناقشه ارایه نموده و طرف ها باید آن پیشنهاد را با حسن نیت در نظر بگیرند.

ماده ۶-اختلافات

کمیسیون باید در مورد اختلاف برسر اینکه آیا کمیسیون سازش صلاحیت دارد ، تصمیم بگیرد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی